



Лектор курсу
Контактна
інформація лектора
(e-mail)
Сторінка курсу в e-Learn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ»

Ступінь вищої освіти-	Бакалавр
Спеціальність	061 «Журналістика»
Освітня програма	«Журналістика»
Рік навчання	3
Семестр	5
Форма навчання	Денна
Кількість кредитів ЄКТС	7
Мова викладання	Українська

доцент Савенко Олександр Миколайович
savenko_om@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4723>

Метою навчальної дисципліни «Журналістське розслідування» є ознайомлення студентів з історією, теорією, технологією проведення журналістського розслідування як синтетичного жанру публіцистики; розкриття особливостей та специфіки жанру журналістського розслідування; прищеплення студентам практичних навичок накопичення фактичного матеріалу, його аналізу й успішної реалізації у публіцистичному творі.

На семінарських заняттях і під час самостійної роботи студенти-журналісти отримують необхідні знання з композиції, стилістики підготовлюваного до друку публіцистичного твору, логічного вмотивування викладених фактів, роботи з образним інструментарієм.

Завдання навчальної дисципліни – забезпечити студентів теоретичними знаннями, необхідними для написання переконливих професійних текстів у жанрі журналістського розслідування; допомогти виробити практичні навички роботи зі збору, перевірки достовірності, аналізу й систематизації накопиченого матеріалу. Студентжурналіст повинен навчитися знаходити суспільно важливі теми, які б стали предметом журналістського розслідування; знати як уникати провокацій, забезпечувати безпечні умови праці під час виконання редакційних завдань по підготовці і проведенню журналістського розслідування. Одне з головних завдань курсу – дати змогу оволодіти достатніми знаннями і способами забезпечення життя журналіста-розслідувача, його близьких і рідних під час підготовки й виконання редакційного розсліду вального завдання. **У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен**

знати:

- особливості використання інформаційних та аналітичних жанрів у друкованих ЗМІ;
- специфіку журналістського розслідування;
- суть та основні вимоги до роботи журналіста-розслідувача;
- правові та етичні вимоги у роботі журналіста-розслідувача;
- технологію проведення журналістського розслідування;
- прийоми побудови композиції репортажу-розслідування;

вміти:

- знаходити актуальну тему й збирати необхідний матеріал;
- реалізовувати творчий задум у журналістському тексті;
- планувати свою роботу з метою кваліфікованої підготовки власних публікацій;
- брати інтерв'ю, аналізувати документи, систематизувати зібраний матеріал;
- ставити запитання по суті, з'ясовувати обставини;
- обробляти і редагувати зібраний матеріал;
- знаходити джерела інформації, спілкуватися з її носіями;
- знаходити належні докази та переконливі свідчення;
- чітко і ясно викладати свої думки у підготовленому до друку журналістському творі;
- кваліфіковано працювати з різними джерелами інформації;
- отримувати інсайдерську інформацію та захищати свої джерела інформації;
- користуватись технічними засобами фіксації інформації, архівом цитувати будьякий текстовий, звуковий чи аудіовізуальний матеріал відповідно до вимог авторського права;
- відповідально ставитись до виконання редакційних завдань та оприлюднення фактів;
- досконало володіти мовою, вміло використовувати в журналістських текстах її стилістичне багатство;

Набуття компетентностей: Загальні

компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт. СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР03. Оцінювати свій чи чужій інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків. ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.

ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

СТРУКТУРА КURСУ «ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ»

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Семестр VII (іспит)				
Змістовий модуль 1. Історія та теорія журналістського розслідування				
Тема 1. Репортажрозслідування. Зародження журналістського розслідування як жанру в світових та вітчизняних ЗМІ.	2/2	Знати основні поняття, історію становлення і розвитку журналістського розслідування як спеціального напрямку в журналістиці і специфічного журналістського	Практична робота	9
		жанру, його завдання, функції і різновиди.		

<p>Тема 2. Теоретичні і практичні особливості та жанрова специфіка репортажу як основи журналістського розслідування.</p>	2/2	<p>Знати і вміти користуватися методом «спостереження», «занурення» при організації і підготовці журналістського розслідування. Вміти готувати, писати, редагувати і готувати до друку репортажі різного плану і стилю; використовувати головну відмінність і особливості репортажу - створювати у читача ефект присутності і реальної достовірності.</p>	Практична робота	9
<p>Тема 3. Необхідність набуття навиків застосування інтелектуального багажу й аналітичного мислення при зборі матеріалу для репортажурозслідування.</p>	2/2	<p>Знати і вміти застосовувати свій інтелектуальний багаж, спиратися на аналітичне і критичне мислення при зборі матеріалу для репортажурозслідування.</p>	Практична робота	7
<p>Тема 4. Сучасний репортаж у пресі. Різновиди репортажу. Специфіка журналістського репортажурозслідування.</p>	2/2		Практична робота	9
<p>Змістовий модуль 2.</p>		<p>Технологія проведення журналістського розслідування</p>		
<p>Тема 5. Образ авторського «я» та його функції в сучасному репортажі</p>	2/2	<p>Вміти готувати, писати, редагувати і готувати до друку репортаж-</p>	Практична робота	7

<p>як одному з різновидів журналістського розслідування.</p>		<p>розслідування як специфічний і особливий жанр в українській журналістиці кореспонденцію, у якому особливо необхідні громадянська позиція і авторська присутність. Вміти, писати доступно і цікаво,</p>		
--	--	---	--	--

<p>Тема 6. Технологія проведення журналістського розслідування.</p>	<p>2/2</p>	<p>Розуміти і знати різноманітні варіанти проведення розслідування залежно від теми і об'єкту розслідування; вміти використовувати інтерв'ю як метод збирання інформації;; вміти готувати і ставити незручні запитання, «розговорювати» об'єкта розслідування, дотримуючись професійної етики і заходів власної безпеки.</p>	<p>Практична робота</p>	<p>9</p>
--	------------	--	-------------------------	----------

<p>Тема 7. Пошук актуальної теми і способи збирання необхідного матеріалу. Розвиток репортажурозслідування у контексті соціальнокомунікативного дискурсу. Дещо про правила і прийоми пошуку джерел інформації та особливості спілкування з її носіями.</p>	<p>2/2</p>	<p>Вміти шукати і знаходити інформаційні приводи, достовірні докази і факти, використовувати їх у практиці організації і підготовки репортажурозслідування; вміти, відрізнити суспільно важливу інформацію від другорядної, неправдивої і т.д. Уміти готувати і ставити незручні запитання, «розговорювати» об'єкта розслідування, дотримуючись професійної етики і</p>	<p>Практична робота</p>	<p>9</p>
		<p>заходів власної безпеки.</p>		

<p>Тема 8. Безпека діяльності журналістів в Україні: стан, проблеми і шляхи їх вирішення. Правила і прийоми пошуку джерел інформації, особливості спілкування з її носіями. Принципи і засоби законної і безпечної роботи.</p>	2/2	<p>Знати інформаційні правочини, особливості психологічної та психічної підготовки журналіста; навчитися бути психоаналітиком і криміналістомрозслідувачем; Навчитися і вміти уникати провокацій, забезпечувати безпечні умови праці під час виконання редакційних завдань по підготовці і проведенню журналістського розслідування. Володіти достатніми знаннями і способами убезпечення життя журналістарозслідувача, його близьких і рідних під час підготовки й виконання редакційного розслідувального завдання.</p>	Практична робота	9
Всього за 1 семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</p>	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
---	---

<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (Базова)

1. Глушко Олександр. Журналістське розслідування: історія, теорія, практика/ Олександр Глушко. – К.: Арістей. – 2008. – 142 с
2. Еверет Девід. Навчальний посібник репортера/ Девід Еверет. – IREX ПроМедіа. – 1999. – 98 с.
3. Маларек Віктор. Викривання фактів. Суть та практика журналістського розслідування/ Віктор Маларек. – К., 1999. – 116 с.
4. Мурікан Жак. Журналістське розслідування / Жак Мурікан. – К.: ІМІ. – 1998. – 105с.
5. Українська журналістика в контексті доби. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції в Львів. – 2004 р.
6. Українське законодавство: засоби масової інформації. К., 2000. – 175 с.
7. Уллмен Джон. Журналистские расследования: современные методы и техника/ Джон Уллмен. –Виоланта, – 1998. – 205 с.

Додаткові ресурси

1. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності ЗМІ. – К., 2004.
2. Приступенко Т.О. Теорія журналістики. – К., 2011.
3. Шевченко Тарас. Курс лекцій з права медіа. – К., 2010.
4. Петрова Н., Якубенко В. Медіа Право. – К., 2007.
5. Європейська Конвенція з прав людини. Свобода вираження поглядів: Довідник з українського та європейського інформаційного законодавства/Укл. В.Ф. Іванов, Ю.Є.Зайцев. – К., 2002.
6. Міжнародні стандарти свободи слова. Збірник публікацій міжнародної організації „Артикль 19”. – К.: Міленіум, 2003.
7. М.Місьо, Н.Петрова, В.Ситцевой. Правничі засади діяльності журналістів в Україні.- К.: Айрекс Про Медіа, 2000.
8. Правовий самозахист журналістів. – К.: Геопринт, 2003
9. Законодавча база України // portal.rada.gov.ua
10. Закон США про свободу інформації.
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/77.html>
11. Закон США про відкритість уряду
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/78.html>
12. Журнал „Законодательство и практика масс-медиа” №2 за лютий 2005 року.
<http://www.medialaw.ru/publications/zip/126/index.html> (випуск журналу присвячений питанням правового регулювання доступу до державної інформації).
13. Актуальные проблемы обеспечения доступа к информации. –
<http://www.medialaw.ru/publications/books/indep2/index.html>
14. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи Рес (2002) № 2 „Про доступ до офіційних документів” <http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text27.htm>
15. Правова позиція Інституту Медіа Права щодо нової редакції Закону України „Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”
<http://www.telekritika.kiev.ua/ur-cons/?id=21480>
16. Справа Європейського суду з прав людини „Фрессоз і Руар проти Франції”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/10.htm>
17. Справа Європейського суду з прав людини „Принцеса Ганноверська проти